

Bizkaiko ahaldun nagusiaren hitzaldia Politika Orokorreko osoko bilkuran

(Gernika, 2020-9-28)

Hamaikagarren legegintzaldiko politika orokorreko lehen osoko bilkurari aurre egin behar diogu, guztiari eta guztioi bizitza baldintzatzen digun pandemiak markatuta, maila guztietan: Covid-19 birusak milaka pertsona kendu dizkigu. Gure elkartasuna adierazi behar diegu galera mingarri eta konponezin horrek ukitutako familiei. Pandemiak mundua geldiarazi du, etxean giltzapetu gaitu eta gauza gehiegi jarri ditu arriskuan. Ziurtasunik gabe utzi gaitu. Ziurtasun bakarra ziurgabetasuna da: ez dakigu zer gertatuko den datorren astean, hilabeteen; ez dakigu gaixotasunak zein bilakaera izango duen, noiz helduko den txertoa, zelan eragingo dion gure bizitzari, gure ekonomiari... Ez dakigu makina bat gauza, baina Bizkaiko Foru Aldundiak eta ahaldun nagusi honek badute ziurtasun bat: irten egingo gara, ez dugu etsiko, ez dugu amorerik emango. Bizkaia ez da geldituko. Bizkaia aurrera doa.

Birus honek baldintzatu ahalko gaitu, baina ez gaitu garaituko. Lanean jarraituko dugu. Lanean jarraituko dugu, baina egunerokoa kudeatzen, arazoei irtenbideak bilatzen, Bizkairako bizi-proiektuak bultzatzen, hurrengo belaunaldiei zor diegun lurralde hau hobeto eraikitzen. Baldintzaturik, bai; baina ez etsirik. Garaiturik, inoiz ere ez. Guztiz kontrakoa, inoiz baino konprometituago jardungo dugu. Horretan dihardu Bizkaiko Foru Aldundiak.

Egoera onartzea da lehenengo auzia: zelan gauden, zer gertatzen zaigun eta zelan eragiten digun. Diagnostiko horrek oso zorrotza izan behar du, onberatasunik eta demagogiarik gabekoa, eta denbora errealean aldatzen diren datuak eta errealitatea uztartzen dituen. Diagnostikoa eta jarrera, nor izan nahi dugun edo izan behar dugun eta zelan jokatu behar dugun ere erabaki behar delako; Bizkaiak zer behar duen gugandik aurrera egiteko. Ahaldun nagusiaz eta Aldundi honetako gobernu-taldeaz ari naiz, eta askoz gehiagoz ere bai. Pandemiak irakaspen batzuk utzi dizkigu. Oso gauza argia da denok garela garrantzitsuak, mundu guztiak kontatzen duela eta oso kontuan hartzekoa dela. Kolektiboa norbanakoaren batura eta erabaki askoren ondorioa dela. Baina kolektiboa pertsona bakoitzarengandik hasten da, norberarengandik, guztion jokabidea, jarrera, konpromisoa eta ekarpenak aintzat hartuz, kritikoak edo akritikoak izanagatik ere. Errua beti beste bati leporatzeak ez du balio. Zaharkituta geratu den automatismoa da. Krisi honek berretsi egin du indarra pertsonengan dagoela, pertsonak direla benetako eragile aktibo eta boteretsuak. Onerako eta txarrerako, eta horrek gogoeta pertsonal eta kolektiboa merezi du: izan nahi duguna izango gara. Denon esku dago. Lehenik, barruko begirada, norberari: nor izango naiz? Zelan jokatu dut? Zer da garrantzitsua? Ondoren, kanporako begirada: zer eska diezaioket besteari?

Amesgaiztorik txarrean ere ez genuen pentsatzen horrela egongo ginenik astelehen honetan, 2020ko irailaren 28an. Baina horrelaxe gaude. Pertsonengatik hasiko naiz, jakina, eta hilabete hauetan Covid-19ekin hil diren 1113 pertsonengandik. Atzo arte, 160 pertsona zeuden egoitzetan kutsatuta. 160 pertsona 10.870 egoiliarren artean, eskalarik gabeko zifra batek ezer gutxi balio baitu konparaziorako beste zifrarik gabe. Gaixotasuna hartu zuten egoiliar horien guztien artean, 1852-k gainditu egin dute. 8zentro ditugu 155 zentro irekita Bizkaian, eta egoitzetako 101 profesional kutsatuta. 7771tik 101; horietatik 64 bajaran daude.

Adineko pertsonak izan dira eta dira zaugarrienak, kalteberenak. Oso ondo dakigu zein gogorra izan den eta izaten ari den beraientzat eta haien familientzat. Badakigu beldurra, familiarekiko distantzia eta ziurgabetasuna izugarriak direla. Adinekoak dira, oraindik ere, gure lehentasuna. Beti. Pandemia honetan gehien sufritzen dutenak dira, ahulenak, alegia, gehien behar gaituztenak.

Birusak ekonomia ere kutsatu du, eta ez sintomarik gabe, sintoma oso larriekin baizik. BPGk % 19,5eko beherakada izan du. Industria Produkzioaren Indizea % 28,6 jaitsi da bigarren seihilekoan. Gure ustez, bilketa % 10,5 jaitsiko da aurreko urtearekin alderatuta. 13,1 milioi inbertitu ditugu Covid-19aren aurkako neurrietan pandemiari aurre egiteko. Atzeratu egin dugu 218,4 milioi euroko diru-sarrera zergetan, eta 49.447 autonomori eta Bizkaiko 25.824 mikroenpresari eta enpresa txikiri egin diegu mesede. Halaxe egin dugu pertsona horiek guztiek kinka honi aurre egin ahal izateko.

Egoera ekonomikoa txarra da, eta pisu handiko zalantzak aurrean ditugu, guztioi eragiten diguten ezbaiek: urtea zelan itxiko dugun, aurrekontuan jasotakoarekiko zein desbideratzerekin, 2021eko aurrekontuari zelan eragingo dion, baita aurrekontu hori noiz aurkeztu ahal izango dugun ere. Nire asmoa garaiz eta behar bezala egitea da, baina baliteke atzerapenen bat izatea ezinbesteko arrazoiengatik. Ekonomia Itunaren Batzorde Mistoa egun batzuk barru konbokatuko da. Gobernu hau sostengatzen duten bi alderdiek lan handia egin dute erakundeen arteko akordio bati begira. Lan horri esker, Foru Aldundiak zorpetzeko aukera izango du hain beharrezkoa den une honetan. Eusko Jaurlaritzatik kanpo defizita eta zorra onartzeko gaitasuna foru aldundiei beren-beregi aitortzea da helburua. Asteazkenean jakingo dugu zer marjina dagoen erabilgarri, eta behar bestekoa izateko ahaleginak egingo ditugu. Aukerak zehaztu ondoren, datuetan oinarritutako aurrekontu-erabakiak hartu behar ditugu, eta oraindik ere zalantzaren bat dago, Europako funtsena, hain zuzen.

Horixe da aurrean dugun egoera. Damurik ez, batere ez. Orain, buelta emateko lan egin behar dugu, jakinda asko kostako zaigula, hilabete batzuk nahikoa izan baitira lan-urteak suntsitzeko, jarraian izandako sei urte oso positiboak gelditzeko. BPGren, jarduera ekonomikoaren eta enpleguaren sei urteko igoera. 2020ko martxoa ixtean, Bizkaia ia milioi erdi pertsona afiliatu zituen batez beste Gizarte Segurantzari, 484.499; 2019an baino ia 4.000 gehiago (3.816). Bizkaia abiada bizian zihoan. Urteak beharko ditugu pandemiak kendutakoa berreskuratzeko. Hori da orain lehentasuna, erronka eta betebeharra: eustea, berreskuratzea eta aurrera egitea. Urratsez urrats eta egunez egun. 81.641 langabe daude Lanbiden erregistratuta, eta % 11,9ko langabezia-tasa dute, duela urtebete baino puntu bat gehiago. 81.641 arrazoi indartsu, jarduera eta enpleguan eta sektore ekonomiko kaltetuenetan murgiltzeko buru-belarri. Bizkaiko 12.000 saltoki baino gehiagoren zailtasunen jakinaren gainean gaude. Sektorearen aurreikuspenen arabera, hurbileko lau saltokitik batek itxiko du aurrean. Min handia ematen digu ostalaritzako 5.000 establezimenduek, turismo-ostatuak, kulturak eta aisialdiak jasotako kolpeak. Bizkaiko 8.000 taberna eta jatetxeetatik % 10ek pertsiana jaisten jarraitzen dute, eta sektoreko 25.000 langileetatik % 50 inguru ERTEn daude.

Badakigu zeintzuk diren eskariaren geldialdiak gogor jo dituen industria-sektoreak. Eraikuntzak % 40tik gora egin du behera, ibilgailuen matrikulazioak % 46 egin du behera lehen seihilekoan eta energia produktuen esportazioak % 41,8 jaitsi dira. Tentsio globalek ere estutzen gaituzte eta hegan egiteko murrizketek industria aeronautikoa kaltetu dute. Espero dut aldi baterako kalteak izatea eta 2022tik aurrera susperraldi nabarmena iragartzen duten aurreikuspenak betetzea. Normaltasun desiratua itzultzean sendatuko diren kalteak izatea. Pandemia hau ere gelditu eta pasatuko da, eta pasatzen denean abian hartu behar gaitu.

Diagnostikoa osatu gabe legoke txarra bakarrik nabarmenduko bagenu. Abiapuntuko premisa okerra bada, ondorioa ere okerra izango da. Gauza onak eta positiboak gertatzen dira Bizkaian, eta horiek ere kontatu eta kontuan hartu behar ditugu, hori ere Bizkaia baita. Industria batzuen bilakaeraz ari naiz, berbarako industria elektrikoarenaz, lurraldeko sektore traktoreaz; gainera, laster aliatu berri bat izango du: Sare Adimendunen Zentroa, Iberdrolarekin partekatutako proiektua. Bete dugun beste berba bat. Enpresa teknologikoek ere momentu ona bizi dute, euren gaitasunaren % 95eko jarduerarekin. Autogintzak hobera egin du ekainetik, Asiako eta Ipar Amerikako merkatuaren bultzadari esker. Sektore horretako enpresek lan-karga handitu dute Bizkaian, eta gehienek okupatutako ekoizpen-gaitasunaren % 90etik gorako zifrak dituzte dagoeneko. Maila berean, % 90eko jarduera izango dute langileek, eta, beraz, automobil enpresa askok datozen egunetan erretiratuko dituzte ERTEak. Horixe adierazi digute. Bizikletaren industriaren, elikagaien banaketaren eta Bizkaiko farmazia-industriaren une garrantzitsua. Era berean, kontsumoa eta barne-eskaria pixkanaka suspertzen ari dira. Horrek berebiziko garrantzia du, eta guztiok gara berriz ere funtsezkoak eta beharrezkoak. Bizkaian kontsumitu behar da, horrek dirua mugiarazten duelako eta sektore guztietara iristen delako, gurpilak biraka jarraitzen duelako eta aurrera egiten dugulako.

Guk bultzatzen jarraitzen dugu. Foru dekretu arauemaile bat prestatzen gabilz, autonomo guztiak hirugarren hiru hilabetearen zatikako ordainketatik salbuesteko. Neurri horrek pandemiaren garaian hartutako beste neurri batzuk osatzen ditu, eta 10 milioi euro inguruko finantziarioa ematen die kolektibo horiei, eta sektore ekonomiko guztiei egiten die mesede, ostalaritzari barne. Sozietateen gaineko zergaren itzulketaren aurreratutako diegu Bizkaiko 901 mikroenpresa eta enpresa txiki. Hamaika milioi euro irailaren 30ean bertan jasoko dituzte eta, horrela ez balitz, abenduan edo datorren urteko lehen hilabeteetan jasoko lituzkete.

Kezkatzen naute, eta asko, emozioen ondorioek, pandemia honek zelan eragingo dion gure aldarteari, bizimoduari, ohiturei. Kezkatzen nau isolatzeak eta besteari ihes egiteak, hau da, individualismoa eta mesfidantza nagusitzeak. Agian zerbait etereoa izango da, baina kezkatu egiten nau. Horregatik da hain garrantzitsua bizitzen jarraitzea eta egitea gustatzen zaiguna, zoriontsu egiten gaituena, betetzen gaituena egiten jarraitzea. Kontuz, distantziak gordez, maskaraz, higiena zorrotzuz, eta, batez ere, erantzukizun, sen eta zentzu handiz. Bizitza hau betetzen gaituzten eta zentzua ematen dioten gauzekin eta harremanekin bizitzen jarraitu behar da. Birus honek ez gaitzala goibel, bakartu, hotz eta berekoi, insolidario bihur. Ez gaitzala garraio publikotik urrundu. Espero dut hori guztia ez gertatzea.

Bizkaian, hauxe da gure argazkia: garbia, artifizio eta ukiturik gabea, onarekin eta txarrarekin. Irudi horren aurrean, aurrera egiteko erabakiak hartzen jarraitzeko erabaki irmoa dugu, egunegun. Aurrera. Beti aurrera! Garrantzizkoan zentratzeko eta ekintzekin aurrera egiteko erabaki irmoa ere bai. Ez da berba egiteko garaia; ekintza garaia da. Foru Aldundiak gure legealdiko leloarekin duen konpromisoa berretsi beharra daukat. Orain inoiz baino gehiago "Bizkaia Egiten". Egin, ekin eta aurrera. Eta hori guztiori lehentasunezko hiru ardatzetan egitea: jarduera ekonomikoa eta enplegua, gizarte-ekintzaren modernizazioa eta lurraldearen hobekuntza.

Lehenik eta behin, premia-koena da Bizkaiko Foru Aldundiarentzat, jarduera ekonomikoa eta enplegua berreskuratzen eta sortzen laguntzea, ahalik eta baldintza onenak sortzea jarduerak eta enpleguak gora egin dezaten eta Bizkaia industria eta lehiakorra izaten jarrai dezan. Ez naiz nekatzen eta ez naiz nekatuko errepikatzen: enplegua da gizarte-politkarik onena, gazte-politkarik onena, etxebizitza-

politikarik onena, berdintasun-politikarik onena. Enpleguarekin hasten da ia dena. Ekintzekin, jarduerarekin eta enplegu duin eta egonkorrarekin dugun konpromisoa.

Nazioarteko ekintzailtza-zentroa esleitu berri dugu, orainaldiko eta etorkizuneko bizi-proiektua. Prozesua bera ere prozesu ekintzailea izan da, sekula egin ez duguna. Bidean estropezu egin dugu, baina altxatu eta akatsetatik ikasi dugu. Dena argi eta garbi, prozesurako eta eskuragarri dagoen informazio guztirako sarbide iraunkorra ezarrita. Behin betiko esleipenaren faltan, badugu aliantza bat proiektu hau zuzentzeko. Nazioarteko erreferente bat behar genuen. Apalak izan behar dugu. Guk ez dakigu denetarik eta ez dakigu horrelako zentro bat kudeatzen. Beste batzuek duten esperientzia eta ezagutza aprobeztatu behar genuen, guk ez duguna. Konfiantza eta itxaropen handia dut Bizkaia dorrean. Espero dut ekarpen handia egingo digula eta gaurko enpresak indartzen eta etorkizuneko enpresak aurkitzen lagunduko digula. Egun batean, norbaitek gaurko enpresa handien hazia landatu zuen, Iberdrolarena, Petronorrena, Euskaltelena, CIErena, Gestampena... Espero dut dorre horrek etorkizuneko enpresa handien haziak prestatuko dituela, hurrengo belaunaldiei lana eta ongizatea eman ahal izateko.

Epe ertain eta luzerako proiektua da hau, eta pazientzia, arreta eta baliabide asko behar ditu. Irmoki sinesten dugu proiektu honetan, ez baitago gizarterik aurrera egiten duenik berrikuntzarik eta ekintzailtzarik gabe. Proiektu honek talentua batzen du eta berrikuntza horri kokalekua ematen dio, horregatik dedikazioa, profesionaltasuna, pazientzia eta baliabideak izango ditu. Ekosistema ezin hobea sortuko dugu ekiteko eta ditugun enpresak indartzeko, munduko gainerako ekosistemekin konektatuta eta Bizkaiko sektore traktoreetan zentratuta: energia, mugikortasuna eta gastronomia, teknologia, adimen artifiziala eta datua, den-dena lotura komun gisa hartuta. Pandemia honek areagotu egin du nazioarteko ekintzailtza-zentro horren beharria. Bizkaiko ekonomiaren eta enpleguaren etorkizunari begira jarri behar dugu, eta inoiz baino ilusio handiagoarekin jarraitzen dugu pausoak ematen, bidean konfiantza osoz. Onartuz ekintzailtzean eta berrikuntzean akatsak bidearen zati direla. Eta betiko topiko tipikoak alde batera utziz. Batzuegandik beti gauza bera ateratzen da. Duela 40 urteko hitz eta jarrera berberak. Herrialde honetako arrakasta kolektiboko proiektu handienetako batek ere ez du haren laguntzarik jaso. Bat ere ez. Hor kopon! Batzuen historia suntsitzea izan da, eta beste batzuen, eraikitzea. Gizarteak badaki. Ez dugu alferrik galduko segundo bat ere, ez eta gramu bateko indarririk ere. Denbora eta indarra, gurea behintzat, enpleguaren, jardueraren eta Bizkaiaren zerbitzura eraikitzeko. Zerumuga 2022ko lehen hiruhilekoan dago, zentroa irekitzeko aurreikusitako datan

Irekiera ere ezinbesteko kontzeptua da berebiziko garrantzia duen beste sektore batentzat: tokiko merkataritzarentzat. Aspalditik gaude tokiko merkataritzarekin konprometituta. Aurreko ostegunean konpromiso hori areago sendotu genuen BBK Fundazioarekin batera. Aldez aurretik emandako beste berba bat, ekintza bihurtu dena. Edozein sektorearen oraingo eta etorkizuneko erronka saihestezina digitalizazioa da, baita tokiko merkataritzarena ere. Argi genuen pandemiaren aurretik, eta orain zalantzarik gabeko kontua da. Kontsumitzaileak digitalaren alde egiten du, merkataritza elektronikoaren alde. Tsunami bat da, Bizkaian ere zorrotz betetzen den makrojoera globala. Hau ez da gustatzen zaigun ala ez, merkataritzari pertsiana goian mantentzeko zelan lagundu diezaioketun baizik. Eta zelan egiten dugun kontsumitzaileak zer nahi duen jakinda. 2015ean, Bizkaiko adin nagusiko biztanle bakoitzak urtean batez beste bederatzi erosketa egin zituen Internet bidez. 2019ko batez bestekoa 24 erosketatan zegoen. Eta konfinamenduaren ostean, % 30ek uste du Internet bidez gehiago erosiko duela, batez ere 25 eta 44 urte bitartekoek. Hamar gaztetik zortzik sarean erosi dute azken urtean; erosotasuna eta denbora aurreztea aipatu dituzte. Aldaketaren abiadura etengabea da eta aurreikuspenen arabera, hurrengo urteetan beste % 10 haziko da.

Datu horiek eskuan, guk merkataritzaren digitalizazioaren eta merkataritza elektronikoaren aldeko apustua egiten dugu, baina ñabardura nuklear eta negoziæzin batekin: digitalizazioaren aldeko apustua egiten dugu, tokiko merkataritzak pertsiana goian mantentzeko, bizirik jarraitzeko eta gure herriei bizia ematen jarraitzeko. Digitalizazioak batzen du, ez du ordeztzen. Dagoeneko ez du bakarrik balio tokiko merkataritzaren hurbiltasun, maitasun eta profesionaltasunak. On-line faktorea, kontsumitzailearentzako erosotasuna edo bititza gero eta konplexuagoarekin duen bateragarritasuna gehitu behar dira. Bezeroak horrela nahi du. Gauza askoren aurka joan daiteke, baina ez bezeroaren aurka.

Bizkaiko Foru Aldundiak eta BBK Fundazioak tokiko merkataritzarekin lan egingo dugu funtsezko gaietan, esate baterako garapen digitalean, merkatariek trebetasun digitaletan duten prestakuntzan, kontsumitzailearengana iristeko bide berriak esploratzen, on-line salmenta bultzatzen eta hobetzen, guztiontzako aliantza onak antolatzen, eta adimen artifizialeko proiektuetan ere bai. Oraingoz indarrak batu ditugu. Elkarrekin eraginkorragoak izango gara, eta hori urrats handia da.

Digitalizazio gehiago hazteko eta hobetzeko. Digitalizazioa da Europako etorkizuneko gakoetako bat eta Bizkaiko etorkizuneko gakoetako bat. Telefónicarekin partekatutako Eskola 42 Bizkaia proiektua urriaren 8an abiatuko da, behin hitzarmena sinatuta. Lau urteko iraupena eta bost milioi euroko foru-inbertsioa. Urrian, halaber, Urduliz dorreko bost solairu egokitzeko lanak hasiko dira, planetako programazio-eskolarik berritzaileena hartzeko. Mundu osoan 29 campus daude zabalik, eta 700 ikasle daude 42 Bizkaian. Prestakuntza amaitzen dutenean, edozein profil digitaletan lan egiteko prest egongo dira ikasleak, eta Bizkaiko enpresen zerbitzura egongo dira, digitalizazioa baitute berehalako eta ezinbesteko erronka. Denontzako proiektu ona: proiektu handia da Bizkaia-erantzat, enplegua behar duten pertsonentzat eta profil digitalak behar dituzten enpresentzat.

Enplegua geure lehentasuna da. Emandako adibideen artean, Bizkaiko Foru Aldundiaren enplegu-plana beste adibide sendo bat da, zenbatekoagatik eta anbizioagatik. Abian jarritako plana da, lehen emaitza oso positiboekin. Manten programa: 215 kontratu mugagabe bihurtu dira, 300 eskaerari erantzun zaie (150 gizon eta 150 emakume). Kontrata programa: 251 eskaera. Aldi baterako 171 kontratu eta 80 kontratu mugagabe. Tokiko 3R plana: Foru Aldundiari laguntzak eskatu dizkioten udal eta behargintza guztiek izango dute beren proiektuak gauzatzeko aukera. Lan handia egin dugu hiru euskal unibertsitateen eskutik Kontrata 30 programarekin, unibertsitateko ikasketak amaitu berri dituzten pertsonak kokatzeko bereziki zaila den sektore honetan. Ohiko programetan, autoenpleguaren programak enplegarritasuna eta negozioa hastea erraztuko die aurten 1.200 pertsonari. Eta 120 gazte birkokatzea bultzatuko dugu, enplegu- eta prestakuntza-programa mistoak abian jarrita. Enpleguan, ekintzak ere bai.

Lanean jarraitzen dugu Bizkaira enpresak eta jarduera erakartzeko. Mundura konektatuta jarraitzen dugu eta haren arreta erakartzeko ahaleginak egiten dihardugu. Orain ia ezinezkoa da mugitzea, baina beste garai batzuk iritsiko dira, eta guk lanean jarraitzen dugu kokalekua hartzeko. Aste gutxi barru, mundura, enpresetara eta korporazio globaletara konektatzeko atari digital bat aktibatuko dugu. Invest in Biscay atariak gu garena jasotzen du, gure balio-proposamena, munduko enpresek Bizkaian inbertitzeko eta instalatzeko behar den informazio guztia: zerga-arloan erakargarria den lurralde bat, sektore estrategikoetan aitortutako trakzio-enpresak dituen eta elkarrekin hazteko aukerak dituen. Beste urrats bat, beste saiakera bat, eta behar direnak, Bizkaira jarduera eta enplegua erakartzeko. Ekintzak, ez hitzak.

Lehentasunezko bigarren ardatza: gure gizarte-ekintza hobetzea eta modernizatzea, behar duten pertsonak babesten dituen sarea. Abiapuntu objektiboa: Bizkaiko sare soziala pandemia jasaten ari da, Covid-19aren tentsioari eta estres handiari eusten jarraitzen dugu. Akatsak eta ustekabeko egoerak izan dira... egia da, baina egia da birusaren eraso bortitza jasan dugula eta asko ikasi dugula. Pandemia bat zeharkatu genuen, urakan sanitario eta sozial bat. Gauza bat da urakan batek kalteak uztea (zoritxarrez, beti uzten ditu), eta beste gauza bat da etxea lurrera botatzea. Bizkaiko etxe komunak zutik jarraitzen du. Bizkaiko sareak aktibo jarraitzen du, behar duenari laguntzen. Hori horrela da. Baina hobera egin dezake eta hobetu egin behar du. Hori ere horrela da. Gaur proposamen bat ekarri dut Bizkaiko sare soziala hobetzeko eta modernizatzeko, Covid-19ak utzi dizkigun ikasgai batzuk eta krisi honen aurretik argi genituen beste batzuk ezartzeko.

Euskal gizarteak aldaketa garrantzitsuak bizi izan ditu azken hamarkadan. Bizi-itxaropena handitzeak eta sendabiderik gabeko gaixotasunak kroniko bihurtzeak lurraldearen eta sistema soziosanitarioaren garapen handia adierazten dute, baina horiek errealitate berria eta beharizan berriak planteatzen dituzte. Batez ere, iraupen luzeko zaintza gehiagoren beharizan bizilekuan bertan. Premia hori nekez egokitzen da familien eguneroko errealitatearekin; izan ere, gero eta gehiago oinarritu behar dira zaintza profesionaletan, gehienek etxean egoteko duten nahiari erantzuteko.

Horixe da erronka nagusietako bat: pertsona bakoitzak nahi duen lekuan, bere etxean, duintasunez zahartzea. Erronka horrek etxeko laguntza- eta zaintza-sistema bat eskatzen du, teknologian oinarritua, etengabeko monitorizazioarekin eta etxetik hurbil dagoen erreferentziatzko zentro batean zerbitzu espezializatuarekin konbinatua, zaintza sozialak eta sanitarioak dituen eta zainduari ez ezik jagoleei ere zuzenduta dagoena. Beraz, zaintzak modu informalean beren gain hartzen dituztenen ikuspegia eta beharizanak ere txertatu behar dira. Sistema malgua eta arriskuen prebentzio eta detekzio goiztiarrera bideratua. Azken finean, bere etxean bizitzen jarraitzen duen eta mendetasun-egoeran dagoen pertsonaren zein zainzaileen bizi-kalitatea hobetzea du helburu.

Bada bigarren esparru giltzarri bat, zaintza handiagoa edo espezializatuagoa behar duten eta egoitza batera bertaratzen diren pertsona guztiena. Horientzat guztientzat behar dugu egoitza-eredu gizatiarragoa. Egoitza-zentroak ahalik eta antzekotasunik handiena izan behar du etxearekin, eta ospitale baten beharrezko zurruntasunetik ahalik eta desberdinena, bizikidetza errazten duten bizikidetza-unitate txikietan oinarrituta, komunitateari irekita eta belaunaldien arteko bizikidetza sustatuta, bai zentroaren barruan, bai belaunaldien arteko jardueren eta programen bidez. Laguntza mediko espezializatuak erreferentziatzko eskualde-zentroetatik eskain litezke, egoitzen eta ospitaleen arteko erdibidean eta Osakidetzarekin lehentasunezko elkarrizketa izanda.

Hau da esparru teorikoa eta hauek dira praktikara eramateko planteatzen ditugun urratsak. Etxeko iraupen luzeko zainketen sistemari dagokionez, lehenik eta behin, Etxetic proiektu pilotua ezarri behar da Bilbon, eta antzeko zentroen sare bat sustatu behar da eskualde guztietan, etxean pertsonen laguntza profesionala emateko zerbitzu bereziak eta zainketa informalean osagarriak ematen dituzten zentroetan. Sare horrek prebentziozko jarduera ahalbidetuko du, arrisku goiztiarrak detektatuko dira eta egoera bakoitzerako zerbitzu egokiak abiaraziko dira. Etxean dauden pertsona guztientzat eta haien zainzaileentzat erreferentzia hurbilak izango diren zentroak, jagolearen osasuna eta atsedena ere kontuan hartuta.

Egoitzak eraldatzeko ibilbide-orria egungo sarearen espezializazioa bultzatzea eta tipologiak ezartzea da. lehenik, komunitateari irekitako egoitzak, pertsonentzako bizilekuak, sanitarizatu gabekoak, tamaina

txikiko bizikidetza-unitateetan antolatuak (15-20 pertsona), batez ere hiri-inguruneetan, eta elkarrekintza komunitarioa dutenak, belaunaldien arteko bizikidetza-espazioak eta guzti. Eskualde-mailan, erreferentziatzko egoitza-zentro bat izendatzea, laguntza espezializatuak eman ditzan: prestakuntza, laguntza-gaitasuna, orientazioa, koordinazioa, baliabide partekatuak... eta erreferentziatzko zentro gisa jardun dezan zainketa konplexuagoetan, osasun-maila eta espezializazio-maila handiagoarekin (adibidez, ospitaleko egonaldien osteko errehabilitaziorako ere balioko duena).

Asmo handiko plan horrek berekin dakar erabakiak hartzea: egoitzetako bizikidetza-unitateen eredua definitzea, eskualdeko erreferentzia-zentroak definitzea, zentro horiek erreformatzea eta egokitzea, bai maila materialean bai funtzionalean, behar den inbertsioa kuantifikatzea, osasun-sistemeekin batera finantzatzea adostea eta egoitza-plazak hitzartzeko sistemak egokitzea, tamaina txikieneko bizikidetza-unitateen eta zahartze aktiboko neurrien arabera eta mendekotasuna saihesteko. Bi estrategiak aldi berekoak dira: bai etxean iraupen luzeko zaintza lehenestekoa, bai pertsonen eskakizunen arabera egoitza-sarea ematekoa. Europan bermatutako helburu horretarantzko trantsizioari ekin behar diogu; izan ere, Foru Aldundiak diagnostikoa partekatzen eta konponbideak bilatzen dituen adituek bermatzen dute xede hori.

Azkenik, ezin dugu alderdirik garrantzitsuena ahaztu; guztion kezka handia, pandemia honen aho bateko oihua: pertsonak hobeto zaindu eta babestea. Protokoloak eta zaintzak hobetzeko gako garrantzitsuenetako bat guztiz lotuta dago profesional soziosanitarioen kualifikazioa eta prestakuntza bultzatzearekin. Pandemia honen beste irakasgai handietako bat da: kualifikazio handiagoak ahalbidetuko digu zainketa hobek izatea. Etengabeko prestakuntza eta kualifikazioa lortzeko ahalegina egiten duenak kontraprestazio bat jaso behar du enpresan, ordainsari hobea. Aldundiko Gizarte Ekintzako eta Berdintasuneko eta Enpleguko sailak elkarlanean ari dira Lanbiderekin batera prestakuntza-programa bat diseinatzen, pertsonen arretarako protokoloak etengabe hobetzeko eta pertsona horiek artatzen dituzten profesionalen garapen profesionala opesteko arlo guztietan.

Bideak merezi duela uste dugu, eta saiatzeko prest gaude, bai erabiltzaileen arloan, bai profesionalenean. Inplikaturako eragile guztiak gonbidatu nahi ditut prozesu honetan lagun diezaguten, guztion artean egin dezaten, ezberdintasunen gaineratik guztiok batzen gaituen helburu hau gogoan: gizarte-ekintza hobetzea eta modernizatzea, alegia, behar duten pertsonen ematen diegun laguntza hobetzea eta modernizatzea.

Jarduera ekonomikoaren eta enpleguaren ondoren, gizarte-ekintza hobetzeko eta modernizatzeke proposamen honen ondoren, konpromiso sendoa dugu lurralde hobe batekin, Bizkaia berde eta digitalarekin eta eskualdeen arteko erabateko berdintasunarekin. Lehena, premia-koena, azken belaunaldiko banda zabalaren hedapena. Foru Aldundiko Gobernu Kontseiluak hamar milioi euroko lizitazioa onartuko du bihar internet Bizkaiko txoko guztietara eramateko, batez ere landa-eremuetara. Duela egun batzuk, Espainiako Gobernuak gure planari emandako oniritzi ofiziala jaso genuen, eta bihar dirulaguntzen deialdi bat lizitatuko dugu, banda zabaleko sareak Bizkaiko eremu sakabanatuetara hedatzea bultzatzeko. Gutxieneko gaitasuna 300 megakoa da, simetrikoa; gainera, Europako Agenda Digitalarekin erabat lerrokatuta dago, eta gauzatzeko gehieneko epea 2023ko ekainaren 1ean ezarrita dago.

Proiektuari esker, atarien % 97,3k banda zabala izango dute. Gainerako % 2,7a Eusko Jaurlaritzak konprometitutako proiektuekin artatuko da, 5G teknologia martxan dagoenean. Bizkaia aurrera! planean jasotzen den eta martxan dagoen beste konpromiso bat. Bizkaia osoa entxufatzen da banda zabalera,

batez ere landa-guneetan, Arratia, Mungialde eta Enkarterriko eskualdeetatik hasita. Hori izango da, zalantzarik gabe, foru gobernu honen ondare onenetako bat. Denok berdinak, denok konektatuta.

Bizkaia hobetzeko benetako konpromiso gehiago. Errepideetan mugikortasun-arazo bat dugu, kasu askotan ibilgailu astun eta handiekin. Gure sareko puntu batzuk kolapsotik oso hurbil daude: Avanzada, Txorierri, Arratia, Arrontegi, A8, eta, paradoxikoki, beste batzuk gutxiegi erabiltzen dira. Premiazkoa da oreka hori ezartzea. Presa handia du. Itsasadarraren azpiko tunela eta Supersur eta AP-68 arteko lotura lagungarriak izango dira, baina beste buelta bat eman behar zaio hain beharrezkoa den trafiko-oreka horri. Guztion onerako: pertsonena, ingurumenarena, sarearena eta mugikortasunarena berarena.

Mugikortasun hobea, ordenatuagoa, eraginkorragoa, jasangarriagoa eta erosoagoa nahi dugu. Adostasuna eta akordioa ere eskatzen ditugu arazo horiek konpontzeko. Xede horri begira, bizikletak zeregin garrantzitsua beteko du. Bizikletaren aldeko apustua oso serioa da eta egiaztatuko dugu. Duela egun batzuk, bizikleta eta oinezkoen joan-etorriak Erresuma Batuan bultzatzeko plana irakurri nuen, lehen ministroak sinatutakoa. Beharbada, bizikleta eta oinezkoen mugikortasunari buruz irakurri dudak dokumenturik onena da. Horrelako zerbait nahi dugu Bizkaiarentzat. Estrategia argia, integratzailea, epe ertain eta luzerako ikuspegia duena, epe laburreko ekintza duena, esperientzian eta ezagutzan oinarritua, eta egindakoaren eta balio izan ez duenaren autokritikatik aurrera egiten duena. Ezin dugu akatsik errepikatu. Lehenetsun batzuk eta egiteko modu bat markatuko ditugu, eta estrategiarekin lerrokatuta dagoen horretan baino ez dugu inbertituko dugu. Erresuma Batuan bezala, linea horretatik ateratzen den orok ez du euro publikorik jasoko, ez behintzat Foru Aldundi honena.

Martxan gaude, pedalei eragiten. Urtea amaitu baino lehen, estrategia horren erreferentziala, bultzatzailea eta zaindaria den lantalde bat ofizialduko dugu. Honako hauek dira taldea osatuko dutenak: Deustuko Unibertsitatea eta Herbehereetako Bredako unibertsitatea, Bizkaiko Garraio Partzuergoa, Orbea (bizikletaren erreferente eztabaidaezina Bizkaian, Estatuan eta Europan) eta Bizkaiko Foru Aldundia. Eginkizunen artean Aholkularitza Bulego bat sortu beharko da, bizikleta mugikortasunaz benetan dakienaren ezagutzatik eta esperientziaz abiatuta. Dorrearekin gertatzen zen bezala, horretaz dakiena ez gara gu; Herbehereak edo Belgika dira gehien dakitenak, eta berrogei urte daramatzate pedalei eragiten. Horiexek izango dira, hasiera batean, ezagutza eta esperientzia hori eskainiko digutenak, Aldundiak eraikitzen dituen azpiegitura guztietan aplikatzeko. Ezagutza eta esperientzia hori Bizkaiko udalei eta bizikleta bidezko mugikortasuna sustatu nahi duten guztiei ere opetsiko diegu.

Datorren urtean, Deustuko eta Bredako prestakuntza-programa bateratuei ekingo diegu udako ikastaro batzuen bidez. Profesionalak eta tokiko ezagutza sortu nahi ditugu, urte batzuen buruan kanpoko talentuaren mende egon beharrik ez izateko. Era berean, Lanbide Heziketa dualeko programa bati ekin nahiko genioke, industria horrek gaur egun eskatzen dituen profesionalak prestatzeko. Gorabidean ari den industria da, pandemiatik indartuta irten den bakarrenetakoa. Urtebete barru, gutxi gorabehera, proiektu pilotu horiek guztiak aurrera ateratzen ditugunean, aktore guztiak jesarriko gara, eta beste urrats bat egin ala ez balioesteko eta erabakitzeko denbora izango da, eta Bike Intelligence Center sortuko dugu, Bizkaiko bizikleta bidezko mugikortasuna bultzatzeko erreferentziazko zentroa.

Zentro bat, laguntza teknikoa, prestakuntza, ikerketa, laborategiak, ekintzailtza eta bizikletaren inguruko negozio-sektore berriak eskaintzeko. Bideak esango digu pausoa emango dugun ala ez. Egingo direnak honako hauek izango dira: Zornotza eta Durango arteko hiriarteko bidegorriak edo bizikleta-bideak, Getxo eta Bilbo arteko Eskuinaldeko bizikleta-pista itsasadarraren ertz osotik zehar, eta, beharbada, eta posiblea baino ez dela azpimarratu nahi dut, Galdakao eta Basauri arteko N-634

errepidean bizikletari laguntzeko neurriren bat. Gaur egun, ibilgailuentzako lau errei ditu, eta horiei ia paraleloan doan autobideko beste lau gehitu behar zaizkie. Jendea bizikletan mugitzea nahi badugu, espazio seguruak eskaini behar zaizkio. Zer eta zelan egin aztertzen ari gara. Badakit belaunaldi berriek bizikletan ibili nahi dutela. Nire konpromisoa da erraz jartzea eta azpiegiturak, erraztasunak eta esparru egokia eskaintzea haien erosotasunerako eta planeta jagoten laguntzeko. Eta esperientzia eta ezagutza dutenen eskutik egitea. Hori apaltasuna da, eta eraginkortasuna ere bai, baliabide publikoen inbertsioan. Ezin dugu euro bat gehiago alferrik galdu nonbaitetik inora doazen bidegorrietan, inork erabiltzen ez dituen azpiegiturretan, haien diseinuan eta eraikuntzan, borondate ona gehiago izan baita nagusi, ezagutza eta esperientzia baino. Ezin dugu egin eta ez dugu egingo. Ez ditugu alferrik galduko ditugun baliabide urriak.

Baliabide ekonomikoez ari garela, funtsezko hiru aipamen. Lehenengoa, berreraikuntzarako funts europarrak. Bizkaiak bere eginbeharrak egin ditu eta lurraldea eraldatzeko proiektuen zerrenda aurkeztu du: Europako ardatzekin, iraunkortasunarekin, Green Dealekin, digitalizazioarekin eta jarduera ekonomikoa eta enplegua sortzarekin bat datozen proiektuak. Ez dugu ezer asmatu behar izan; horiek guztiak legegintzaldiko proiektuak dira. Konpromisoa hartzen dut elkarlanean lan egiteko Eusko Jaurlaritzarekin, beste aldundiekin eta udalekin, behar denarekin. Funts horien zati bat merezi dugu, proiektu handiak direlako, proiektu eraldatzaile onak Bizkaiarentzat, Euskadirentzat eta Europarentzat, baina batez ere pertsonentzat, haien bizi-kalitatearentzat eta ongizatearentzat.

1-Digitalizazioaren, energia garbien aldeko apustuaren eta ekintzaitzaren bidez ekonomia eraldatzeko proiektuak: Nazioarteko Ekintzaitzeta Zentroa, Bizkaia Dorrea; Nagusi Intelligence Center, zahartzearen eta osasunaren erreferentzia-zentroa; hidrogenoaren hub-a; Basque Cloud & Artificial Intelligence Center; tokiko merkataritza eraldatzeko eta suspertzeko plana; 42 Bizkaia Eskola, gaitasun digitalen arloko prestakuntza-programa.

2-Mugikortasuna mugikortasun iraunkor eta adimentsu bihurtzeko proiektuak: bizikletaz mugitzeko plana; metroa Galdakaora, Usansoloko ospitalera eta Bilboko hegoaldeko auzoetara hedatzea; itsasadarraren bi aldean arteko ibaipeko lotura; metropoli-hegoaldeko saihebidia AP-68rekin lotzea.

3-Landa-garapeneko eta aukera-berdintasuneko proiektuak, digitalizazioaren, osasunaren eta ingurumena zaintzearen bidez: banda zabala Bizkaiko eskualde guztietara zabaltzea; Bermeoko portua leheneratzeko plana; itsasadarraren ertzak leheneratzeko eta Bilbo metropoli osora zabaltzeko plan berezia; Lezamako Bide Zaharra izeneko trenbide zaharra bide berde bihurtzea; erreferentziatzeko eskualde-zentro soziosanitarioen proiektua; belaunaldien arteko zentro pilotua Getxon; administrazioa digitalizatzeko bultzada emateko egitasmoa.

4-Kultura bultzatuz eraldatzeko proiektuak: Koba, Lekeitioko labar-arte babesteko eta hedatzeko gunea; Omako basoa berreskuratzea; Arte Ederren Museoa handitzea.

Fiskalitatea Batzar Nagusietan behin eta berriz azaltzen den gaia da. Gaur proposamen berritzaile bat dakargu, munduan aitzindaria den programa bat, lurraldearekiko, ingurumenarekiko eta aurrerapenarekiko beste konpromiso bat. Bizkaiko Foru Aldundiak maiatzaz geroztik lanean dihardu Mariana Mazzucato irakasle ospetsuarekin eta University College Londonekin, betiere NBERen Garapen Iraunkorreko Helburuekin bat datorren eta horiek betetzen lagunduko digun zerga-proposamena egiteko. Bizkaia Egiten, gure gobernu-programa, Garapen Iraunkorreko Helburuekin lerrokatzen dugu; orain fiskalitatea lerrokatu nahi dugu. Koronabirusaren krisiak gure apustua berresten du eta arrazoiez

betetzen da: ezin gara edozelan hazi, edozein modutan; garapen iraunkorragoa eta inklusiboagoa behar dugu. Gizarte gisa balio handiak jagon eta babestu behar ditugu: osasuna, ongizatea, hezkuntza, klima, ingurumena edo berdintasuna. Legealdi honen hasieran erabaki genuen Aldundiak egiten beharreko guztiak balio horiek bultzatzen lagundu behar zigula. Gure gizartearen balio historikoak dira, eta hurrengo belaunaldiei utziko diegun ondarearen parte izan behar dute. Mazzucato irakaslearekin egindako lanari esker, GIHeKin bat datorren zerga-politika bat zehaztu ahalko dugu, Bizkaiarentzat estrategikoak diren hiru arlotako erronkei erantzuteko:

1-Erronka demografikoa (biztanleriaren zahartzea, genero-berdintasuna, jaiotza-tasa txikia, migrazioa eta pentsio-programa publiko eta pribatuen iraunkortasuna).

2- Klima-aldaketa (ingurumena, gizarte-ongizatea, eremu degradatuak berreskuratzea, aztarna klimatikoa murriztea, ekonomia birbideratzea...).

3-Eta jarduera ekonomikoaren garapena (berrikuntza, ekintzailtza, enpresen eta talentuaren erakarpena, mugikortasuna, energiaren sektorearekiko mendekotasuna eta industria-enpresentzako etorkizun berri baten bilaketa, erronka global berriei heltzen laguntzeko).

Lankidetzaz hori gertatzen da pandemiak eragindako egoera ekonomiko eta sozialak tresna fiskal eraginkorrak hartzea eskatzen duenean. Joan den maiatzaz geroztik, Mazzucatok zuzentzen duen Institutuko hamar ikertzaile baino gehiago eta Aldundiko talde bat, Ogasun Saileko eta Ahalduen Nagusiaren Kabineteko espezialistez osatua, oso erritmo bizian ari dira lanean proiektu hau aurrera eramateko, susperraldi ekonomikoaren eta helburu horien lorpenaren arrakasta bermatzeko beharrezkoak diren zerga-neurriak birplanteatzeko gida izan dadin.

Ez zaigu susperraldi ekonomikorik bururatzen Garapen Iraunkorreko Helbururik gabe, horrek bakarrik ahalbidetuko baitugu Bizkaia hobea izatea mundu hobe batean. Aldundiak eta UCLk helburu bikoitza dute: Bizkaian hazkunde ekonomikoa GIHeKin bat etor dadin laguntzea, lurraldea New Green Dealeko benetako *living lab* bihurtuz, eta Bizkaia ikuspegi bera beren politikei aplikatu nahi dieten beste jurisdikzio fiskal batzuetara transferitzeko moduko eredu bihurtzea. Nazio Batuen Erakundeak bultzatzen dituen GIHeKin lerrokatutako zerga-politikak diseinatu dituen Estatuaz kanpoko lehenengo administrazio publikoa izan nahi dugu. Urtea amaitu baino lehen, elkarlan horren lehen emaitzak aurkeztu beharko genituzke, beti bezala, Bizkaiko Batzar Nagusietan partekatuko direnak. Eta, beti bezala, Bizkaiko Foru Ogasunaren ezinbesteko segurtasun juridiko eta ziurtasuna izanda. Berritoki ere gogoraraziz eta eskertuz hori guztia posible dela Ekonomia Itunak aitortzen digun gaitasunagatik.

Beti defendatu izan dugu Bizkaia 112 udalerrien batura dela, eta guretzat udalerriz guztiak handiak dira. Legegintzaldi honen hasieran ohartarazi nuen Toki Ogasunen Foru Araua eguneratzeari eta udal-finantzaketari ekin behar geniola. Ekarpenean Legeak, luzapen-egoeran dagoenak, Finantzen Euskal Kontseiluaren 2018ko urriko eta 2019ko otsaileko akordioekin batera, gutxieneko oinarri bat ahalbidetzen du, behar bezain sendoa, foru-arau hori eguneratzeko hurrengo urratsa zehazte aldera.

Udalerriek Bizkaiko zerga itunduetan duten partaidetzaren ehunekoa gaur egun % 56an ezarrita dago, Udaltutxa Funtsekin bidez. Bizkaiko udalen per capita errenta 777 eurokoa da biztanleko, Araban 753 eurokoa eta Gipuzkoan 732 eurokoa. Madrilek 524 euro ditu pertsonako, Bartzelonak 720 euro, eta Estatuaren udalerrien batez bestekoa ez da 364 eurotik gorakoa. Ehuneko hori % 59ra igotzen da beste

kontzeptu batzuk gehituz gero, hala nola hondartzen garbiketa, hondakinen tratamendua, urena edo Gizartekutxa bezalako funtsena.

Foru-araua eta udal-finantzaketa eguneratzeko beharrezkoak diren lanei ekin behar diegu. Gure proposamena urtea amaitu aurretik Eudelekin lantalde bat eta batzorde partekatu eta paritario bat finkatzea da, diagnostikoa eta banaketa-irizpideak zehazteko. Kasuan kasuko agertokiak zehaztu beharko dira udalerrien arteko desberdintasunak aintzat hartuz, bai tamainari dagokionez, bai bestelako ezaugarriei dagokienez. Urrats eta lan horien berri emango zaie, aldizka, Bizkaiko Batzar Nagusiei eta taldeei.

Gaur egun, banaketa-eredu jakin bat daukagu. Hurrengo eredurako, lehenik eta behin udalen eta sentsibilitate politikoen arteko adostasuna landu beharko da. Eta adostasunetik abiatuta, Batzar hauetan foru-arauaren proiektu bat aurkeztu. Akordio horren oinarriak izango dira udal-autonomia errespetatzea eta arrisku partekatuaren printzipioa eta indarrean dauden legeek aitortutako eskumenak betetzea.

Barne mailan ez dut hitzik nahi, ekintzak baino ez ditut nahi. Egiteko garaia da, eta hala jakinarazi diet lantalde guztiei. Ez dut proiektu ezagunez eta aurkeztuez luzaroago berba egingo. Proiektu baten gainean berba egiten dugunean, martxan edo amaituta dagoela esateko izango da. Ekinean jardun behar eta horretan ari gara. Hori berori da geuk osatzen dugun Aldundia: pandemiak baldintzatua, bai, baina ekimentsu, lanez, lan eskergaz, betea, eta esaten duena betetzen duena. Eskerrona azaldu behar diet egunero onena ematen duten guztiei, bai eta kide izateko harrotasuna eta ohorea dudan talde itzelari ere, horiek guztiek gaur hemen kontatu dudan guztia posible egiten baitute. Horregatik Bizkaian ekintzak daude, horregatik Bizkaia aurrera doa. Egiten dakiguna egiten gabiltzalako: gutxi berba egin eta asko egin. Indar guztiak eta gure denbora guztia erabiliz eraikitzen, belaunaldi berriei Bizkaia hobea uzteko. Eta bai, hau pandemiarekin ere egin daiteke. Egin daiteke eta egin behar da.

Horretan dihardugu. Horixe da daukaguna: txarra eta ona. Hauxe da diagnostiko eta bidea. Hauexek dira proiektuak eta ekintzak. Orain garrantzitsuena da nor izan eta zer egin, zelan irten kinka honetatik eta zelan egin pandemia globalaren testuinguru honetan. Krisi soziosanitario eta ekonomiko betean jarraitzen dugu, ziurgabetasunak baldintzatuta, baina jarraitzeko ziurtasuna izanik, ez etsitzeko ziurtasuna izanik, hobetzen jarraituz, amorarik ez emateko eta egoera honetatik irteteko. Makina bat korapilo askatu dugu eta egoera honetatik ere irtengo gara. Bizkaiaren ezaugarria da eraldatzeko gaitasun historikoa, dinamismoa eta arazoak gainditzeko gaitasuna. Gizarte tradizionaletik XIX. mendeko erreferentzia industrialera igaro ginen, baina krisi latz batek hondoratu zuen distira industrial hori 70eko eta 80ko hamarkadetan. Berrasmatu genuen geure burua, aldaketa sozioekonomiko eta urbanistiko sakonak eginez, Guggenheim Museoa, energia, automozioa edo aeronautika bezalako sektoreei bultzada emanez; gaur egun, horiek sektore traktoreak dira. Historiak Covid-19aren pandemiatik zelan irtengo garen gaineratuko du. Beste ezeren gaineratik, gizarte osoaren konpromisoa eta bultzada nabarmenduz egitea espero dut.

Bizkaia ezin da gelditu eta ez da geldituko. Industria- eta merkataritza-jarduera zaindu eta bultzatu behar dugu. Enplegua sortu behar dugu. Gizarte homogenea izaten jarraitu behar dugu, berdintasuneko, non mundu guztiak dituen kalitatezko zerbitzu publiko berberak, guztiok ezinbestekoak garen gizartea. Bide bakarra dakusat: honaino ekarri gaituzten balioak eta jarrerak berreskuratu eta indartzea, horiek guztiak geure euskarriak izan dira-eta. Lana, lan handia, lan eskerga, irmotasuna, umiltasuna, ausardia erabakietan eta elkartasuna. Elkarrekin, elkartuta, ibiltzen jarraitzen duen gizartea.

Pandemia honi eutsi diogu, oso gizarte indartsua garelako. Horrexegatik eutsi diegu egoitzei, osasun-sistemari, zerbitzu publikoari, garraioari... Asko sufritu dugu, baina denak zutunik dirau. Bizkaiak zutunik jarraitzen du, eta ez da kasualitatea, ezta zoria ere; urte hauetan guztietan, egun askotako eta pertsona askoren etengabeko lana da. Hori berori da gakoa: garena gara, egiten duguna gara, jarreraren, balioen batura. Eguneko balioak eta ekintzak, pertsonaka, egunez egun eta urtez urte biderkatzen direnak. Eta guztion artean, Bizkaia izeneko proiektu komun baten pean, lurraldea, ongizatea, elkartasuna eta bizikalitatea egiten ditugu.

Barneko begirada horretara itzuliko naiz. Pertsona funtsezkoa da, oinarri-oinarrizkoa; izan ere, pertsona batek, 1,2 milioi pertsonaz biderkatuta, indar oso boteretsua du, geldiezin. Iraultza hori norberaren barnean hasten da, konpromisoan, jarreraren, balioetan, lanean, enpatian. Horri guztiari esker eutsi ahal izan diogu, eta horrek krisi honetatik irteteko aukera eman digu Horrexegatik dira hain garrantzitsuak jarrera, lana eta pertsonak. Ezin diegu etorkizuna dirulaguntzei edo ERTEei utzi. Etorkizuna ez da etsitzea, besoak jaiste, ez da industriak ixtea kalte-ordainen truke, ezta unean uneko zailtasunean kamuflatutako erabaki zekenak hartzea ere. Ez da greba zentzugabeetatik pasatzen, eta ez da beste alde batera begiratu behar eta pentsatu norbait etorriko dela konpontzera. Horrek Bizkaia hondoratzen du.

Etorkizuna konpromiso pertsonalean datza, bakoitzaren bertsiorik onena hartzean eta beti irtenbide bat, tarteko puntu bat, bilatzean. Ñabardurak onartzean datza. Arazoak koiunturalak izan daitezke, baina erantzunak, espirituak, baloreek egiturazkoak izan behar dute, bereziki horrelako koiunturetan, eta bereziki Bizkaian. Ezin gara bat gehiago izan. Beste bat. Ezin dugu galdu gizarte, lurralde eta herrialde gisa beti izan dugun balio erantsia. Hona ekarri gaituzten balioen balioa. Jagoteko modu bakarria aktibatzea da. Une aparta bizi dugu, portaera aparta eskatzen duena. Guztiona.

Unai Rementeria Maiz

Bizkaiko ahaldun nagusia